

Inspiratie- en Kennisdag Levensles in de regio

Vereniging Het Zonnehuis en Leyden Academy on Vitality and Ageing hebben samen met lokale onderwijs- en zorgpartijen maar liefst 5 IKLevenslessen georganiseerd in de regio. In 2013 zijn er al 3 succesvolle Levenslessen geweest in Leiden, Utrecht en Zwolle. Jonge studenten worden uitgedaagd om na te denken hoe de zorg voor ouderen anders en vooral beter kan. Onderzoeksinstituut ZonMw/NPO heeft per regio drie prijzen ter beschikking gesteld om zo bij te dragen aan beter onderwijs in de zorg voor ouderen.

De aftrap van IKLevensles vond plaats in het nieuwe Kellebeek College in Roosendaal. Dit gaf extra publiciteit en aandacht. In Noord Nederland (Assen) is IKLevensles samen opgezet met netwerk ZON (Zorg en Welzijnsopleidingen), HANNN, Wenckebach Instituut en gemeente Assen. Door de grote belangstelling is er besloten om ook een satellietbijeenkomst met studenten in Groningen te houden. In het Zuiden is samengewerkt met Zuyd Hogeschool, Expertisecentrum voor Innovatieve zorg en Technologie (EIZT) en het Arcus College uit Heerlen. De bijeenkomst vond plaats in het RODA JC stadion in Kerkrade. In Den Haag is IKLevensles georganiseerd met studenten van Haagse Hogeschool en ROC Mondriaan en ID College. Ook waren er relaties uit het netwerk aanwezig, waaronder oud-politica Hanne van Leeuwen die commissielid is van het Nationaal Programma Ouderenzorg (zie foto). De laatste IKLevensles vond plaats in het Leerhotel in Amersfoort in samenwerking met MBO Amersfoort en zorgorganisatie Beweging 3.0. Kijk voor meer informatie op www.iklebensles.nl

Documentaire MAM

“Nu mijn moeder de ziekte van Alzheimer heeft, zie ik haar niet verdwijnen, ik zie haar tevoorschijn komen. Ik ervaar haar als een Alice in Wonderland: ze valt door de tijd heen. Ik val haar achterna, ontdek waar ze is, wat ze beleeft, doet en zegt. Mijn moeder is verhuisd zonder koffer, ik reis als haar bagage mee. Dat vind ik poëtisch aan deze situatie. Dat heb ik geprobeerd vast te leggen in deze film.”

De documentaire Mam (december 2009) won diverse prijzen en is op vele (inter)nationale filmfestivals en medische congressen vertoond. Volg haar via twitter @MamOnTour

Fijne feestdagen gewenst!

Wilt u lid worden van Vereniging Het Zonnehuis of via een donatie bijdragen aan onze projecten voor Waardige zorg? Uw bijdrage is welkom op NL INGB 0657675113.

Kantooradres

Zonnehuis

Vereniging Het Zonnehuis
p/a Leyden Academy
Poortgebouw LUMC/Zuid
Rijnsburgerweg 10
2333 AA Leiden
Tel. 071-5240960
E swart@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl

Zonnehuis

Zonnehuis Post

december 2014

Waardig opvolger Jo Visser Award

Ambassadeur Waardige zorg Anne-Mei The reikte tijdens het jaarcongres van Vereniging Het Zonnehuis de Jo Visser Award uit aan haar opvolger Frank Kodden. Met een achtergrond als verpleegkundige en tegenwoordig als voorzitter van de Raad van Bestuur van Zorggroep Oude en Nieuwe land in Steenwijk, is hij ook een rolmodel voor jongeren die een carrière ambiëren in de langdurige zorg. Behalve het kunstwerk mag de ambassadeur Waardige zorg € 5.000,- besteden aan een project dat zichtbaar bijdraagt aan meer waardige zorg voor kwetsbare ouderen. Deze prijs wordt uitgereikt tijdens de Algemene Vergadering op 11 juni 2015.

Jaarcongres Waardige Zorg

In de periode 2002-2012 bekleedde oud-hoogleraar Jan Eefsting aan de Vrije Universiteit Amsterdam de Zonnehuis-leerstoel *'Richtlijnontwikkeling voor diagnostiek en therapie bij hersenaandoeningen onder ouderen, in het bijzonder de dementieën'*. Het jaarcongres reflecteerde op die periode vanuit de vraag *'Hoe draagt wetenschap bij aan meer waardige zorg voor kwetsbare ouderen met dementie'*. De bijdragen komen vanuit de wetenschap en vanuit de praktijk - en veroorzaken een mooie echo.

Dagvoorzitter prof. dr. Henk Nies, bijzonder hoogleraar Zonnehuis-leerstoel Organisatie en beleid van zorg, Vrije Universiteit Amsterdam, leidt het thema in. Als eerste stelt hij de vraag: "Wat is waardige Zorg?" Het is immers een zeer belangrijk begrip voor Vereniging Het Zonnehuis. Uiteraard is iedereen vóór waardige zorg. Maar hoe weet je wat het is en hoe meet je of zorg daadwerkelijk waardig is? Daarbij is 'waardig' geen statisch begrip: het is normatief en tijdgebonden. Waardig kan bijvoorbeeld zijn: een zinvol bestaan leiden, van betekenis kunnen zijn voor iemand anders, respect hebben voor elkaar en voor het leven. "Dit zijn mooie begrippen voor u en voor mij", aldus Nies. "Maar hoe is dat als je leidt aan dementie? Kun je begrippen als 'wederkerigheid' dan nog vormgeven? We denken van wel. Vanmiddag kijken we wat onderzoek op dit vlak laat zien en wat onderzoek voor de praktijk kan betekenen."

Waardige zorg

In een filmisch intermezzo komt dr. Jan Eefsting aan het woord over kwetsbare mensen in een steeds veranderende samenleving, over hoe belangrijk de huisarts is voor mensen die dementie hebben of aan het ontwikkelen zijn, en over de grote zorgverantwoordelijkheid die gemeenten op hun schouders krijgen. "Ik vrees voor een situatie waarin mensen last krijgen van dementie zonder dat iemand het in de gaten heeft." In het vervol ginterview op film vertelt Eefsting over depressie bij mensen in een

somatisch verpleeghuis. "Ruim 41% van de mensen die in een somatisch verpleeghuis worden opgenomen, heeft depressieve symptomen. Na een aantal maanden blijkt dat af te nemen tot 28%." Dr. Martin Smalbrugge, specialist Ouderengeneeskunde en senior onderzoeker EMGO-instituut VUmc, hoofd opleiding tot specialist ouderengeneeskunde, afdeling H&O, sectie GERION, stelt de vraag wat depressie en waardige zorg verbindt. Heel veel mensen met depressie hebben helemaal geen zin in zorg. Hoe bied je dan zorg terwijl je deze mensen in hun waarde laat? "Het risico op depressief zijn bij opname in een verpleeghuis is vrij groot. Het risico op depressief worden na opname is beperkt. De focus zou moeten liggen op degenen die depressief zijn als ze arriveren. Winst is te behalen door depressie te herkennen, te bespreken en aan te pakken. Dat kan bijvoorbeeld door contactmogelijkheden, veiligheid en ondersteuning te bieden. Daarbij is het belangrijk aan te sluiten op het dagritme van ieder individu. Wanneer het nodig is, kan een aanvullende interventie worden aangeboden."

Leven in het hier en nu

"Mensen met dementie leven heel erg in het hier en nu", aldus dr. Jan Eefsting. "Ze vinden het moeilijk om in de toekomst te kijken. Dat maakt het vraagstuk rondom euthanasie erg lastig, ook al omdat niemand kan voorzien hoe hij of zij zal denken en voelen als hij/zij dement is." Dr. Marike de Boer, onderzoeker VUmc, staat in het verlengde hiervan stil bij mogelijkheden van advance care planning: het vroegtijdig plannen van toekomstige zorg. "Dit heeft als voordeel dat je nadenkt over wat je wel en niet wilt. Een schriftelijke wilsverklaring geeft daardoor houvast voor jezelf en voor familie en artsen." Er is op dit vlak diverse informatie beschikbaar, vertelt De Boer: folders, stappenplannen en websites. "Maar deze zijn niet specifiek voor mensen met dementie. Het meest belangrijk is echter dat er een verandering in beleving plaatsvindt. Het leven met dementie is misschien wel anders dan je had gedacht. Dat

maakt wilsverklaringen moeilijker hanteerbaar. Zorgvuldige communicatie tussen de persoon in kwestie, naasten en artsen is essentieel."

Kleinschalig wonen

Binnen de zorg voor mensen met dementie lijkt 'kleinschalig wonen' het adagium. "Ik pleit voor variatie", benadrukt Eefsting, "zodat altijd de mogelijkheid bestaat om aan te sluiten bij de individuele behoefte van iedere mens." Dr. Selma te Boekhorst, psycholoog Vivium Zorggroep, haakt hierop in met haar promotieonderzoek en haar dagelijkse praktijkervaring. In Nederland ontstond in 1981 de eerste kleinschalige woonvorm. "Inmiddels lijkt het wel standaard. Maar is het ook een 'gouden' standaard? Uit mijn onderzoek blijkt dat dat niet per se zo hoeft te zijn. Het allerbelangrijkste voor mensen met dementie is dat ze bewoner kunnen zijn én blijven, in voor- en in tegenspoed. Van overplaatsing zou geen sprake mogen zijn. Daarnaast moet er ruimte zijn voor individuele wensen en behoeften. Oftewel: kleinschalig wonen is een middel en moet geen doel op zich worden."

Betekenis door verbinding

Als afsluiting van het programma reflecteert prof. dr. Wim Stalman, vicevoorzitter en decaan, Raad van Bestuur VUmc, op het thema. Aansluitend op de film Mam van Adelheid Roosen opent Stalman met: "Hoe vaak weten wij de betekenis van de beelden die we zien? Heel vaak niet. We zoeken met ons hoofd, met ons hart. Zeker als die beelden betrekking hebben op kwetsbare ouderen met dementie. Dan weet je dat waardige zorg een hele kunst is." Hij benadrukt dat Vereniging Het Zonnehuis en de Vrije Universiteit vanuit de verbinding geneeskunde – geneeskunst elkaar al lang geleden vonden. "Veel vragen vanuit de dagelijkse zorg voor ouderen met dementie, komen op tafel van de wetenschapper. Soms maakt de wetenschap het dan weer ingewikkelder door aanvullende vragen te stellen, maar er komen ook antwoorden, dat hebben we vanmiddag gehoord."

